

**«Экономика негіздері» пәні бойынша**  
**Педагогтердің білімін бағалауға арналған тест спецификациясы**

- 1. Мақсаты:** Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтарды аттестаттау барысында педагогтердің білімін бағалауға арналған тест тапсырмалырын әзірлеу.
- 2. Міндеті:** Педагогтардың біліктілік деңгейінің біліктілік талаптарға сәйкестігін анықтау.
- 3. Мазмұны:** «Әлеуметтік - экономикалық пәндер» мамандығы, **Экономика негіздері** біліктілігіне арналған «**Экономика негіздері**» пәні бойынша педагогтарды аттестациялауға арналған тест.

| №                                                                                             | Бөлім                             | №  | Тақырып                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 01                                                                                            | Экономика теория негіздері        | 01 | Экономика және оның қоғамдағы рөлі, Экономика теориясының пәні мен әдістері.<br>Меншік және әлеуметтік-экономикалық құрылыс                     |
|                                                                                               |                                   | 02 | Өндірісті ұйымдастырудың жалпы түрлері. Өндіріс және нарық                                                                                      |
| 02                                                                                            | Микроэкономика негіздері          | 03 | Ақша және банктік жүйе                                                                                                                          |
|                                                                                               |                                   | 04 | Нарық және оның заңдарының қызмет етуі.                                                                                                         |
|                                                                                               |                                   | 05 | Бәсекелестік және монополия<br>Бизнес, әлеуметтік-экономикалық мән және кәсіпорын, Жеке капиталдың ұдайы жаңғыртылуы<br>Еңбекақы, Табыс, пайда. |
| 03                                                                                            | Макроэкономика негіздері          | 06 | Ұлттық шаруашылықтың циклдік өсу қарқыны, Ұлттық шаруашылық экономиканың өсу қарқыны, Нарықтық экономиканы мемлекеттік реттеу.                  |
| 04                                                                                            | Бүкіл әлемдік экономика негіздері | 07 | Бүкіл әлемдік экономика және әлемдік нарық.<br>Қоғам алдында тұрған негізгі экономикалық проблемалар,                                           |
| Мәнмәтіндік тапсырмалар (мәтін, кесте, графика, статистикалық ақпараттар, суреттер және т.б). |                                   |    |                                                                                                                                                 |

**4. Тапсырма мазмұнының сипаттамасы:**

**Экономика теория негіздері.** Экономика түсінігі. Нарықтық экономикаға жалпы сипаттама. Қазақстан Республикасындағы ауыспалы кезең сипаттамасы. Экономикалық теория пәні мен әдістері. Экономикалық заңдар. Қажеттіліктер мен шектеуліктер. Негізгі экономикалық категориялар (өндіріс, қоғамның негізгі өндірістік күштері, өндіріс құралдары, еңбек, жұмыс күші, еңбек заты, еңбек құралдары, тапшылық, артықшылық).

Меншік теориясы. Меншік қатынасының құрылымы. Қазақстандағы меншік жүйесінің реформалары. Өндіріс түсінігі. Натуралды және тауарлы өндіріс. Тауар және оның қасиеті. Құн заңының функциялары. Еңбек өнділігінің мәні. Жұмыскердің нарықтық экономикадағы рөлі. Еңбек өнімділігін көтеру жолдары. Өндіріс шығындары (қалыпты, ауыспалы, жалпы, шекті) және пайда. Негізгі және айналым қорлары. Капиталдың ұдайы жаңғыртылу түсінігі. Ғылыми-техникалық прогресс және жинақтау тиімділігі.

**Микроэкономика негіздері.** Ақшаның мәні және оның пайда болу тарихы. Ақша түрлері және қызметі. Банктердің түрлері мен қызметі. Қазақстан Республикасының банк жүйесі. Еркін бәсекелестік. Нарықтық шаруашылықтағы бәсекелестіктің рөлі. Монополиялық нарықтың түсінігі. Монополия түрлері. Қазақстан бәсекелестік нарық жолында. Кәсіпкерлік: түсінігі, негізгі сипаттары және даму шарттары. Кәсіпкерліктің түрлері. ҚР территориясындағы кәсіпкерліктің ұйымдық - құқықтық нысандары. Кәсіпкерліктің ұйымдастыру-экономикалық нысандары. Капитал: мәні және шаруашылық өмірдегі маңызы. Айналым капиталы, құрамы және маңызы.

Еңбекақы түсінігі - еңбек ресурстарының құны ретінде. Еңбекақы мөлшерін анықтайтын факторлар мен шарттар. Табыс, пайда. Өндіріс шығындары. Шығындардың түрлері. Пайда экономикалық категория ретінде. Маркетинг. Нарық экономикасында кірістер.

**Макроэкономика негіздері.** Экономикалық өсудің және оның түрлерінің мәнділігі. Экономикалық кезең. Нарық экономикасының кезеңдік дамуының себептері. Қазақстандағы 90-шы жылдардағы тоқырау. Өндіріс кезеңін мемлекеттік реттеу. Жұмыспен қамтылу және жұмыссыздық. Ақша айналымының тұрақсыздығы. Құнсыздану. Нашар дамыған елдердегі экономикалық өсудің стратегиясы. Экономикалық қарқынның мәні мен түрлері. Ұлттық шаруашылықтың экономикалық өсу қарқыны. Ақша-несие жүйесінің мәні. Мемлекеттік бюджет.

**Бүкіл әлемдік экономика негіздері.** Қазіргі заман экономикасы. Экономиканың жаһандану тенденциясы. Заманауи халқыралық сауда және валюталық қатынастар. Валюталық бағам. Капиталдың ауысуы және жұмыс күші. Экономикалық интеграция. Халықаралық валюта-несие жүйесі. Жаһандану экономикасының тұрақсыздығы. Қазақстанның әлемдік экономикаға ықпалдасуы. Адамзаттың ғаламдық мәселелеріне сипаттама. Әлемдік мәселелер (терроризм және т.б.) шешу саласындағы халықаралық ынтымақтастықтың негізгі бағыттары. ҚР Тұңғыш Президенті, Елбасы Н.А. Назарбаевтың бітімгерлік процессіндегі рөлі. «Жасыл экономиканың» негізгі міндеттері. Қазақстандағы «Жасыл экономиканы» дамыту тұжырымдамасы. «Жасыл экономиканы» дамытудың жеті негізгі бағыттары.

**5. Тесттің бір нұсқасындағы тест тапсырмаларының қиындығы:** Тест тапсырмаларының қиындығы 3 деңгейде беріледі: базалық деңгейде (А) – 25 %; орташа деңгейде (В) – 50 %; жоғары деңгейде (С) – 25 %.

**Базалық деңгейдегі** тест тапсырмалары қарапайым білім мен дағдыларын пайдалануға, түсушінің ең төменгі дайындық деңгейіне баға беруге, белгілі бір нұсқаулардың көмегімен әрекеттерді орындауға, қарапайым дәлелдер мен ұғымдарды пайдалануға негізделген.

**Орташа деңгейдегі** тест тапсырмалары негізгі білім мен дағдыларын дұрыс пайдалануға, жаңа жағдайларда қарапайым модельдерді тануға, деректерді талдау мен салыстыруға, жүйелеуге, дәлелдерді қолданып, ақпаратты жалпылау мен қорытынды жасау қабілеттерін бағалауға негізделген.

**Жоғары деңгейдегі** тест тапсырмалары неғұрлым күрделі білім мен дағдыларын пайдалануды, тапсырмалардың күрделі модельдерін тануды, мәселелерді шешу үшін білім мен дағдыларын біріктіруді, күрделі ақпаратты немесе деректерді талдауды, пайымдауды, тұжырымдарды негіздеуге бағытталған.

**6. Тест тапсырмаларының формалары:** Бір дұрыс жауапты таңдауға арналған жабық формадағы тест тапсырмалары.

**7. Тест тапсырмасын орындау уақыты:** Бір тапсырманы орындау ұзақтығы орташа – 1-1,5 минут.

**8. Бағалау:** Аттестация кезінде тестілеудің жиынтық балы есептелінеді.

Төрт жауап нұсқасынан бір дұрыс жауап таңдалған тапсырма үшін 1 балл, дұрыс орындалмаған тапсырмаға 0 балл алады.

**9. Ұсынылған әдебиеттер тізімі:**

1. Жолдасова Г.А. Экономика негіздері, Оқу құралы, 4-басылым, стереотип. - Нұр-Сұлтан: Фолиант, 2021г